

Здравко Мићановић

МИСЛИТИ (И) СЛОВИМА

Поводом изложбе плаката студената ФПУ за 29. међународни фестивал дечијих позоришта, Суботица, септембар 2022.

Већ пету годину не суделујем непосредно у сарадњи Факултета примењених уметности, односно модула, касније одсека, Графички дизајн и Међународног фестивала позоришта за децу у Суботици. Током девет година, припремајући задатак који се односио на фестивалски плакат и пратећи цели ток рада студената на извођењу вежбе, био сам усредсређен на консултације, реализацију, координацију, водећи рачуна и о роковима и мноштву техничких детаља.

Сарадњу са фестивалом из Суботице наставили су студенти модула Илустрација и Анимација са професором Растком Ћирићем. У много захвалнијој, зашто не рећи и комотнијој, позицији преносиоца искустава у међусобној сарадњи, делом и координатора, пружала ми се прилика да кроз нову улогу сарадњу посматрам темељитије и фокусирано резултате које су студенти постизали, откривајући сваке године и издвајајући нову инспиративну тему захваљујући новонасталим плакатима. Белешке о тим искуствима и сазнањима редовно су и у каталозима изложби које организатор фестивала сваке године приређује.

Прва година по мом престанку рада поклопила се са јубилејом – десет година сарадње, и на нивоу плаката истицање чињенице да декада није што и деценија. Следеће године студентски плакати су сагледавани у односу на искуства изузетног и свестраног ствараоца, такође и аутора наменских плаката, Питера Шумана, оснивача и активног члана позоришта Хлеб и лутка (Bread&Puppet). У тексту из те

students poster

no 13

29th International
Children's theatre
Festival

SUBOTICA
SERBIA
2022

Маша Ердељановић, друго место, 2022.

године белешка је подстакнута Шумановим геслом против управљања идејом компромиса и рада да би се допадало, закључно са ставом о плакату као уочишту духа. Следила је тема о изазову дугогодишњег рада на истој плакатској теми вођена искуством једне маркетиншке агенције у размишљању о истом али ипак различитом (плакату).

Прошле године, радови студената подстакли су размишљање о типографском делу плаката. С разлогом, у тексту су кроз цитате укључена и поједина истраживачка искуства три професора нашег факултета. Ти професори, готово у исто време, окончали су, одласком у пензију, званичан рад на факултету. Овај текст, предвиђен за објављивање у „Сигнуму“, уједно је и скромна посвета професорима са којима сам с искреним поштовањем делио педагошка и искуства из наших професија.

Ана Крстић, 2020.

На плакатима тринаестог по реду учешћа, студена-та ФПУ-и, претходне четири године са предмета Илу-страција, на фестивалу у Суботици превладало је опре-дељење да студенти испишу-цртају наслов, односно изводе на начин својствен визуелном делу плаката.

Наслов, чак од преко педесет словних знакова, само је условно недостатак, нарочито ако се приклонимо ставу Милтона Глејзера да „мање није нужно више“, као одговор на модернистичку сведеност исказану мотом „мање је више“. Тако је и текстуални део плака-та фестивала, који гласи: Међународни фестивал дечи-јих позоришта Суботица-Србија, изазов по себи. Одго-варајућим ликовно-графичким поступцима основни

Сапа Фукс, 2019.

текстуални део плаката постаје простор изненађују-ћих, већ помало занемарених или и заборављених изражајних вредности, простор разноврсних визуел-них истраживања, доприносећи плакату али и дечијем фестивалу на нов, медију плаката примерен начин.

Бавећи се словним (текстуалним) делом неопход-но је поћи од типографије. Та чудесна словослагарска професија односи се на избор и организацију облика слова с другим обележјима штампане стране, у нашем случају плаката. У питању је одабир одговарајућег писма и његово уређење да се оствари што успешни-ја комуникација, да буде оку што привлачније, задово-љавајући битна својства: изражавање и саопштавање.

👉 Ања Поповић, прво место, 2021.

Код исписивања текста неминовно је водити рачуна о читљивости и читкости.

Читљивошћу се описује лакоћа са којом је писани текст читан и разумљив. То је више психоллингвистичка него типографска тема. Читкост, као супротност, није повезана са садржајем или језиком, већ са величином и изгледом писаног и приказаног текста.

У упознавању ручног исписа, вредна пажње је типологија писама Илије Кнежевића. Скрипт писма, према Кнежевићу, обухватају писма која опонашају руком писана слова. Писмо је развијено из рукописа задржавајући везане потезе између слова. За разлику од скрипт писама, мануелна писма, како Кнежевић објашњава, копије су руком цртаних слова настале на основу такође руком цртаног предлошка различитим техникама без намере за опонашањем рукописа. Разлику није увек лако дефинисати, закључује Кнежевић.

Додајмо томе и термин персонални фонтови, синоним за скрипт писма. Пластично их објашњавајући Растко Ћирић наводи: „Током писања, преко врхова

прстију преносе се на писаљку fine личне, интимне, персонализоване вибрације, уобличавајући нарочите потезе у које некако успевају да се одразе и најскривеније особине личности....“

„...Посебно прављени или руком изведени (исписани) словни облици у типографским композицијама слова често представљају градивни материјал за формирање слике“, констатује Оливера Стојадиновић. А то је је ништа друго него мислити (и) словима. Знатижељне упућујемо и на наслов инспиративне књиге из области типографије *Thinking with Type* (Мислити словима), Елен Луптон.

Радује стога чињеница, да су студенти, на трагу истраживања и својих професора (чије цитате у тексту користимо), занемарујући или надograђујући правила традиционалне типографије, приступали словима као феномену који је еволуциони више него механички.